Vol II Issue IX

ISSN No : 2230-7850

Monthly Multidiciplinary
Research Journal

Indian Streams Research Journal

Executive Editor

Ashok Yakkaldevi

Editor-in-chief

H.N.Jagtap

Welcome to ISRJ

RNI MAHMUL/2011/38595 **ISSN No.2230-7850**

Indian Streams Research Journal is a multidisciplinary research journal, published monthly in English, Hindi & Marathi Language. All research papers submitted to the journal will be double - blind peer reviewed referred by members of the editorial Board readers will include investigator in universities, research institutes government and industry with research interest in the general subjects.

International Advisory Board

Flávio de São Pedro Filho
Federal University of Rondonia, Brazil

Kamani Perera
Regional Centre For Strategic Studies, Sri Lanka

Janaki Sinnasamy
Librarian, University of Malaya [Malaysia]

Romona Mihaila
Spiru Haret University, Romania

Delia Serbescu
Spiru Haret University, Bucharest, Romania

Anurag Misra
DBS College, Kanpur

Titus Pop

Mohammad Hailat
Dept. of Mathmatical Sciences, University of South Carolina Aiken, Aiken SC 29801

Abdullah Sabbagh
Engineering Studies, Sydney

Catalina Neculai
University of Coventry, UK

Ecaterina Patrascu
Spiru Haret University, Bucharest

Loredana Bosca
Spiru Haret University, Romania

Fabricio Moraes de Almeida
Federal University of Rondonia, Brazil

George - Calin SERITAN
Postdoctoral Researcher

Hasan Baktir
English Language and Literature Department, Kayseri

Ghayoor Abbas Chotana
Department of Chemistry, Lahore University of Management Sciences [PK]

Anna Maria Constantinovici
AL. I. Cuza University, Romania

Horia Patrascu
Spiru Haret University, Bucharest, Romania

Ilie Pintea,
Spiru Haret University, Romania

Xiaohua Yang
PhD, USA

Nawab Ali Khan
College of Business Administration

Editorial Board

Pratap Vyamktrao Naikwade
ASP College Devrukh,Ratnagiri,MS India

R. R. Patil
Head Geology Department Solapur University, Solapur

Rama Bhosale
Prin. and Jt. Director Higher Education, Panvel

Salve R. N.
Department of Sociology, Shivaji University, Kolhapur

Govind P. Shinde
Bharati Vidyapeeth School of Distance Education Center, Navi Mumbai

Chakane Sanjay Dnyaneshwar
Arts, Science & Commerce College, Indapur, Pune

Awadhesh Kumar Shirotriya
Secretary, Play India Play (Trust),Meerut

Iresh Swami
Ex - VC. Solapur University, Solapur

N.S. Dhaygude
Ex. Prin. Dayanand College, Solapur

Narendra Kadu
Jt. Director Higher Education, Pune

K. M. Bhandarkar
Praful Patel College of Education, Gondia

Sonal Singh
Vikram University, Ujjain

G. P. Patankar
S. D. M. Degree College, Honavar, Karnataka

Maj. S. Bakhtiar Choudhary
Director,Hyderabad AP India.

S.Parvathi Devi
Ph.D.-University of Allahabad

Sonal Singh

Rajendra Shendge
Director, B.C.U.D. Solapur University, Solapur

R. R. Yalikar
Director Managment Institute, Solapur

Umesh Rajderkar
Head Humanities & Social Science YCMOU, Nashik

S. R. Pandya
Head Education Dept. Mumbai University, Mumbai

Alka Darshan Shrivastava
Shaskiya Snatkottar Mahavidyalaya, Dhar

Rahul Shriram Sudke
Devi Ahilya Vishwavidyalaya, Indore

S.KANNAN
Ph.D , Annamalai University,TN

Satish Kumar Kalhotra

Address:-Ashok Yakkaldevi 258/34, Raviwar Peth, Solapur - 413 005 Maharashtra, India
Cell : 9595 359 435, Ph No: 02172372010 Email: ayisrj@yahoo.in Website: www.isrj.net

Indian Streams Research Journal
Volume,II, Issue.9,Oct, 2012
ISSN:-2230-7850

Available online at www.isrj.net

ORIGINAL ARTICLE

“मागास समाज सेवा मंडळ नेहरूनगर सोलापूर या संस्थेचे सोलापूर जिल्हयाच्या शैक्षणिक प्रगतीमधील योगदान´ एक अभ्यास”
निष्कर्ष शिफारशी व पुढील संशोधन

मिनाक्षी राऊत, नसीम म . पठाण (प्राचार्या)

[1]संशोधिका,मार्गदर्शिका

प्रस्तावना :–

सोलापूर शहरामध्ये नेहरूनगर विजापूर रोड या परिसरामध्ये दलितमित्र मा . श्री चंद्राम रामचंद्र चव्हाण गुरूजी यांनी “आज परिश्रम कल लाभ” हे ब्रीदवाक्य व बोधचिन्ह निश्चित करून सन **1950** साली विशेषतः बंजारा व इतर बहुजन समाजाच्या विकासासाठी शैक्षणिक संस्था स्थापन केली . महाराष्ट्र एकूण **35** जिल्हे आहेत . त्यापैकी संशोधिकेने संशोधनासाठी सोलापूर जिल्हा निवडलेला आहे .

संशोधनासाठी संशोधिकेने सोलापूर जिल्हयातील 'मागास समाज सेवा मंडळ नेहरूनगर सोलापूर' या संस्थेमार्फत चालविल्या जार्णाया प्राथमिक माध्यमिक उच्च माध्यमिक व उच्च शिक्षणासाठीच्या शाखा आश्रमशाळा आणि वसतिगृहांचा अभ्यास प्रामुख्याने संशोधनासाठी निवडलेला आहे . संशोधिकेने या संशोधनासाठी जिल्हयातील मागास समाज सेवा मंडळ या संस्थेमार्फत संचलित चार बालकमंदिरे सहा प्राथमिक शाळा सात माध्यमिक शाळा एक अध्यापक विद्यालय एक शारीरिक शिक्षण महाविद्यालय एक तंत्रविज्ञान महाविद्यालय तीन वसतिगृहे यांचा समावेश नमुना निवडीत केला आहे . या सर्वच शाखांची संशोधन प्रक्रियेसाठी आवश्यकता असल्यामुळे नमुना गट निवडण्यात असल्यामुळे नमुना गट निवडण्यात आला नाही . सोलापूर जिल्हयातील या संस्थेच्या सर्व शैक्षणिक शाखांचा म्हणजेच **100** टक्के शाखांचा समावेश संशोधनामध्ये करण्यात आला आहे . या संशोधनाचे निष्कर्ष शिफारशी व पुढील संशोधनासाठी विषय या बाबी पुढे दिल्या आहेत .

निष्कर्ष :-

“मागास समाज सेवा मंडळ नेहरूनगर सोलापूर” या संस्थेचे सोलापूर जिल्हयाच्या शैक्षणिक प्रगतीमधील योगदान

1)मागास समाज सेवा मंडळ संस्थेने प्रामुख्याने भटक्याविमुक्त मागासवर्गीय व बहुजन समाजासाठी तसेच आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकांसााठी आणि हुशार व गरीब विद्यार्थ्या साठी शैक्षणिक व सामाजिक कार्य केल्याचे दिसून येते .

2)मागास समाज सेवा मंडळ संस्थेने शिक्षण प्रसारासाठी ग्रामीण भागात आश्रमशाळा व आश्रमप्रशाला काढल्या .

3)भटक्याविमुक्त जातीजमातीसाठी तसेच बहुजन व मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी वसतिगृहाची सोय केली .

4)विद्यार्थ्यांना शिक्षणासाठी आर्थिक सवलती दिल्या .

5)सांस्कृतिक केंद्राद्वारे शिक्षण प्रसार केला .

6)विविध शाखांमध्ये स्त्रियांना नोकरीची संधी उपलब्ध करून दिली .

अशा अनेक मार्गांनी मागास समाज सेवा मंडळ संस्थेने स्त्री शिक्षण प्रसारासाठी प्रयत्न केलेले दिसून येतात .

7)संस्थेतील शाखांमधून विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक प्रगतीसाठी चालना मिळावी म्हणून प्रशासनाच्या सर्व शिष्यवृत्त्या जास्तीत जास्त मिळवून देण्याचा प्रयत्न केला जातो .

8)मागास समाज सेवा मंडळ संस्थेने स्त्रीशिक्षणाला चालना रेण्यासाठी स्त्री शिक्षणाचे महत्व भटक्याविमुक्त बहुजन व मागासवर्गीय समाजाला पटवून देण्याचा प्रयत्न केल्याचे दिसून येते .

9)संस्थेमार्फत प्रौढशिक्षणासाठी साक्षरता वर्ग चालविण्यास प्रोत्साहन दिले जाते .

10)श्री चंद्राम चव्हाण गुरूजी यांनी शिक्षण प्रसाराला अधिक गती मिळविण्यासठी पालकांचे शिक्षणासंबंधीचे मतपरिवर्तन केले . त्यामुळे शिक्षण प्रसाराचे कार्यक्षेत्र वाढले . त्याचबरोबर शिक्षणाविषयी विद्यार्थ्यांत आवड निर्माण व्हावी यासाठी संस्थेच्या शाखांमधून विविध उपक्रम व कार्यक्रम राबविले जातात . तसेच विद्यार्थ्यांना शिक्षण घेण्यास वैयक्तिकरित्या प्रोत्साहन दिले जाते . यमुळे शिक्षणप्रसार कार्यादा अधिक गती मिळाल्याचे दिसून येते .

शिफारशी :-

अ)“मागास समाज सेवा मंडळ नेहरूनगर सोलापूर” या संस्थेचे सोलापूर जिल्हयाच्या शैक्षणिक प्रगतीमधील योगदान

1)मागास समाज सेवा मंडळ संस्थेने आपल्या नावाप्रमाणेच समाजातील मागासवर्गीय बहुजन समाजासाठी लाक्षणिक असे शैक्षणिक कार्य केलेले आहे . समाजातील सर्व घटकांसाठी शिक्षणाची दारे उघडलेली आहेत . संस्थेचा सर्वांना शिक्षणाची समान संधी हा शिक्षणाविषयीचा व्यापक दृष्टिकोन असलेला दिसून येतो . हे शैक्षणिक कार्य सोलापूर जिल्हा व काही परिसर एवढेच मर्यादित न राहता संस्थेने इतरही जिल्हयांमध्ये आपल्या शाखा सुरू कराव्यात व शैक्षणिक कार्याचे क्षितिज विस्तारावे .

Please cite this Article as :मिनाक्षी राऊत, नसीम म . पठाण (प्राचार्या),“मागास समाज सेवा मंडळ नेहरूनगर सोलापूर या संस्थेचे सोलापूर जिल्हयाच्या शैक्षणिक......: **Indian Streams Research Journal (Oct; 2012)**

2)प्राथमिक शिक्षण कार्यास अधिक गती देण्यासाठी ग्रामीण व दुर्गम भागात संस्थेने अधिक प्रमाणावर आश्रमशाळा स्थापन कराव्यात व शिक्षकांची संख्या वाढवावी .
3)मागास समाज सेवा मंडळ संस्थेने ज्या शाखांतील विद्यार्थीसंख्या कमी आहे अशा शाखांमध्ये कमै आहे अशा शाखांमध्ये प्राथमिक विभागाकडे विद्यार्थी आकर्षित होतील अशा विविध सोयी सुविधा उपलब्ध कराव्यात .
4)मागास समाज सेवा मंडळ संस्थेने माध्यमिक शिक्षण प्रसार कार्याला गती देण्यासाठी अधिक माध्यमिक विद्यालये, आश्रमप्रशाला काढाव्यात .
5)शाळा समूह योजनेचे पथदर्शक प्रकल्प चालू करावेत तसेच शाळा सुधार मोहिम राबवावी .
6)माध्यमिक शिक्षणाच्या स्तरावर व्यावसायिक शिक्षणकमासाठी आर्थिक हिस्सा जास्त ठेवावा .
7)माध्यमिक शिक्षणाच्या योग्य विकासासाठी लोकांत जाणीव जागृती प्रयोगशीलता शिक्षणावरील श्रध्दा कर्तव्य तत्परता वाढविण्यासाठी सर्व स्तरांवर प्रयत्न करावेत .
8)माध्यमिक स्तरांवरील विद्यार्थ्यांच्या गळतीचे प्रमाण विचारात घेऊन त्यावर प्रभावी उपाययोजना संस्थेने व संबंधित शाखेने योजावेत .

उच्च शिक्षण प्रसाराविषयी ः

9)संस्थेने आपल्या शाखा ज्या परिसरात आहेत त्या परिसरातील विद्यार्थ्यांची महाविद्यालयीन शिक्षणाची सोय व्हावी म्हणून महाविद्यालये सुरू करावीत .

पुढील संशोधनासाठी विषय :-

संशोधनाचा विषय हा व्यापक असल्याने संशोधिकेला संशोधनाच्या व्याप्तीमध्ये काही मर्यादा पाळाव्या लागल्या . मागास समाज सेवा मंडळ संस्थेच्या कार्याचे अनेक पैलू आहेत . परंतु संशोधिकेने संस्थेच्या शैक्षणिक कार्यापुरतेच लक्ष केंद्रित केल्यामुळे संस्थेच्या कार्याच्या इतर बाबींकडे लक्ष देता आले नाही . अशा कांही विषयांवर संशोधन करता येईल असे संशोधिकेस वाटते . असे कांही विषय पुढीलप्रमाणे आहे .

1)“दलितमित्र श्री चंद्राम चव्हाण गुरूजी यांचे समाज शिक्षणातील योगदान”
2)“दलितमित्र श्री चंद्राम चव्हाण गुरूजी यांच्या शैक्षणिक तत्त्व ज्ञानाचा चिकित्सक अब्यास”
3)“दलितमित्र श्री चंद्राम चव्हाण गुरूजी व इतर शिक्षण संस्थापक यांचा तुलनात्मक अभ्यास”
4)“दलितमित्र श्री चंद्राम चव्हाण गुरूजी यांनी बंजारा समाजाच्या प्रगतीसाठी केलेल्या कार्याचा चिकित्सक अब्यास”

Publish Research Article
International Level Multidisciplinary Research Journal
For All Subjects

Dear Sir/Mam,

We invite unpublished research paper.Summary of Research Project,Theses,Books and Books Review of publication,you will be pleased to know that our journals are

Associated and Indexed,India

- International Scientific Journal Consortium Scientific
- OPEN J-GATE

Associated and Indexed,USA

- Google Scholar
- EBSCO
- DOAJ
- Index Copernicus
- Publication Index
- Academic Journal Database
- Contemporary Research Index
- Academic Paper Databse
- Digital Journals Database
- Current Index to Scholarly Journals
- Elite Scientific Journal Archive
- Directory Of Academic Resources
- Scholar Journal Index
- Recent Science Index
- Scientific Resources Database

Indian Streams Research Journal
258/34 Raviwar Peth Solapur-413005,Maharashtra
Contact-9595359435
E-Mail-ayisrj@yahoo.in/ayisrj2011@gmail.com
Website : www.isrj.net